8e JAARGe. № 250

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr. ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenbezn. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa „ do. „ 50.–
De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DONDERDAG 18 OCTOBER 1860.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

De Resident van Soerabaya maakt aan belanghebbenden bekend, dat *op Dingsdag den 30 dezer* des morgens te 8 ure, in den dalem van den regent alhier,

EENE UITBESTEDING

zal worden gehouden voor de levering van victualie voor de gouvernements schoeners, kruisbooten of stoomschepen in die residentie gestationneerd, of aldaar binnenvallende, alsmede de behoefte voor de verschillende departementen, de posterijen, djaijang sekars, pradjoerits, gevangenen, kettinggangers en bannelingen te Soerabaya, Grissee, Modjokerto en Sidho Ardjo, de op die plaatsen van gouvernementswege verpleegd wordende publieke vrouwen, enz.

De voorwaarden liggen op het residentiebureau aldaar ter inzage van belanghebbenden, en worden gegadigden verzocht vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding, hunne inschrijvingsbilletten in te dienen, en om voorts in persoon bij de uitbesteding tegenwoordig te zijn dan wel gemagtigden te zenden.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
11 *October* 1860. (1613) O. VAN RÉES.

(*Voor het land.*) De Hoofd Ingenieur chef der 4 Waterstaats Afdeeling te Soerabaija, maakt bekend, dat op Zaturdag den 20 October 1860, des morgens ten 9 uur, ten zijnen kantore, in het openbaar zal worden

UITBESTEED,

het zeewaarts verlengen van het afleidings kanaal van de penant-verlaat-sluis te Wonokromo.

Volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De Hoofd Ingenieur voornoemd,
(1642) P. J. G. BEIJERINCK.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 19den October 1860.
Bij *J. W. Kok*, te Ketapang, van diverse goederen. (1594)

Op Maandag den 22sten October 1860.
Bij *A. H. Deeleman*, in de stad van diverse goederen.

Op Dingsdag den 23sten October 1860.
Bij *D. D. van Boeckholtz*, in de chin. kamp van diverse goederen.

Op Woensdag den 24sten October 1860.
Bij de weduwe *Mulder*, te Simpang van meubelaire goederen.

Op Donderdag den 25sten October 1860.
Bij den ritmeester *Nollenius van Elsbroek*, bij het kavalerie kampement van meubelaire goederen.

Op Vrijdag den 26sten October 1860.
Bij *P. A. van den Broek*, in de stad van meubelaire en toko goederen. (1643)

STERFGEVALLEN.

Op den 15den October 1860, overleed alhier tot mijne diepe smart, mijnen eenigen en geliefden broeder, WILLEM FREDERIK, in den ouderdom van **26** jaren en **2** maanden.

J. G. NEIJMAN.

Eenige en algemeene kennisgave. (1649)

OP DE VENDUTIE

VAN

J. W. KOK,

zal worden verkocht als:

Paarden, Bendy, groote en kleine **Kleerkasten, Stoelen, Banken**, ronde **Tafels, Spiegels, Lampen, Etenstafels, Rottin-stoelen, Chitzen, Jaconetten, Sarongs, Kains, Slendangs**, roode **Vischjes**, IJzeren en houten **ledikanten, Hang klokken, Japansche kladen**, *John. Alb.* **Cognac, Pepermunt, puike manilla sigaren**, enz. enz. (1607)

Op Zaturdag den 20 October e. k.

zal door tusschenkomst van het vendu departement te Sidho-Ardjo, bijwege van executie, publiek verkocht worden voor het huis van den ondergeteekende in de chineesche kamp aldaar,

Eenige LOSSE GOEDEREN en PLANKEN, benevens TWEE ERVEN met de daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKTE HUIZEN, staande en gelegen in de dessa *Mangoenan*, district Djengolo no. 4, in eigendom toebehoorende aan de javaansche vrouw EMBOK DJOSETRO, geëxecuteerde, en executant de javaan KETIP ANOM.

De Deurwaarder van den Landraad te Sidho-Ardjo.
(1646) J. J. DIDERIKS.

VENDUTIE.

Op aanstaande Maandag 22 October.

BIJ

A. H. DEELEMAN,

VAN DIVERSE COMMISSIE-GOEDEREN. (1644)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 23sten October a. s.

bij

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

VAN DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN. (1653)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Woensdag den 24sten October a. s.

ten huize van mevrouw de weduwe MULDER te *Simpang*:

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

van eenen wel onderhouden INBOEDEL bestaande uit:

Banken, stoelen, ronde tafels, 2 pianinos, hang- en **tafellampen, muurlampen, spiegels, schilderijen, ledikanten, kleerkasten, tafel-** en **theeserviezen, twee spiegelkasten, etenskast, een klok, stolpen, etagéren voorwerpen, ijzer kinderledikant, een buffet, toiletspiegels chinesche** en **japansche martavanes, leksteenen, bloemen in potten.**

VERDERS:

Een goede vis à vis, een palankijn, een span bruine goedgedresseerde harloopende overwalsche wagenpaarden, een span valken, wagentuigen enz.

Daags te voren alles te bezigtigen. (1589)

HOUT-VENDUTIE.

Op Maandag den 5den November e. k.

TE

SIDHO-ARDJO

van plus minus 1000 BALKEN,

allen zeer geschikt voor den afvoer gelegen.

(1582) ZANTHUIJS qq.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE VERTREKDAGEN
DER STOOMBOOT CENARANG.

zijn gedurende de maand October geregeld als volgt:
Van **Batavia** naar **Samarang**, 15 en 30.
„ **Samarang**, naar **Soerabaija**, 3 en 18.
„ **Soerabaija**, naar **Samarang**, 7 en 23.
„ **Samarang**, naar **Batavia**. 9 en 25.
Informatiën te bekomen bij

De Agenten,
(1539) ADAM & CO.

EGBERTHA.

(*Vervolg.*)

Beide meisjes begroetten elkander. EGBERTHA met schuchterheid, BEATRIX met de houding eener beschermster. Het gesprek had steeds nieuwe feesten en kleedingstoffen ten onderwerp. Vrouwe WENDELMOET zeide bij deze gelegenheid:

— Aanstaanden donderdag zal aan het hof van onzen hertog een feest worden gegeven, waarop ook de vroedschap, dus ook gijlieden, zult worden genoodigd."

— Wij zullen het ons eene groote eere rekenen!" antwoordde GUDULA, terwijl een hoogrood der blijdschap haar gelaat kleurde. „Mijne dochter" ging zij voort, „zal dan voor de eerste maal in zulk een aanzienlijk gezelschap verschijnen.

— Dan zal zij dadelijk het voorregt hebben,„ hernam WENDELMOET, „de edelen-wereld van hare schoonste zijde te leeren kennen."

Terwijl de moeders het gesprek op deze wijze voortzetten, wisselden de jonge meisjes eenig woorden.

— Gij waart nog nimmer in zulk gezelschap?" vroeg BEATRIX.

— Nog nimmer," antwoordde EGBERTHA. „Ik ben op een dorp opgevoed."

— Wat zijt gij te beklagen!" hernam BEATRIX. „Bij het boersche leven van eenvoudige dorpers weet men niets van de genoegens en verheuging des harten, die gezelschappen en feesten in aanzienlijke huizen aanbieden. Dat is eerst het ware profijt van het leven."

— Dunkt u dat, mejonkvrouw! vroeg EGBERTHA twijfelachtig?"

— Zeker, goede BERTA." hernam BEATRIX, „zonder feesten, spelen, muziek en de glans van schoonheid en pracht ware het leven aan een stilstaand water gelijk: eentoonig en lankwijlig. De vrouwen zijn van de bezigheden en roem der mannen uitgesloten, en kunnen haren invloed slechts in de feestzaal doen gelden. Daar echter zijn zij koninginnen. En hoe zouden wij dan leven zonder feesten en luisterrijke gezelschappen?"

— Maar men kan toch spinnen en stikken, een weinig lezen en...."

— De dienstmaagden helpen, niet waar?" viel BEATRIX haar spotachtig in de rede. Gij zijt nog zeer eenvoudig en boersch, EGBERTHA. Dit moet gij afleggen, want hoewel gij niet van onzen rang zijt, is toch uw vader rijk en zelfs bij onzen hertog welgezien, zoodat gij de manieren der edele vrouwen moet aannemen, zooals uwe moeder doet."

WENDELMOET en BEATRIX stonden op en verlieten de woning, door dienaren vergezeld, die hare slepende kleeden nadroegen.

— Mijne lieve moeder," zeide EGBERTHA, toen zij vertrokken waren; „als gij het goed vindt, zou ik donderdag liever te huis blijven. Ik bemin zulke feesten niet. Ik durf niet aan het hof verschijnen. Hoewel wij rijk zijn, is dit toch boven onzen stand. Het jaagt mij vrees aan."

— Kinderachtige dorpsche heid!" antwoordde GUDULA, „die gij van uwe moei hebt geleerd, die niet beter weet dan met gehoorige lieden en boeren te verkeeren. Gij zult medegaan en spoedig zult gij niets vuriger wenschen dan zulk eene eer te genieten. Ons geslacht moet overeenkomstig onzen rijkdom, zich verheffen boven den gemeenen hoop lieden. Geloof mij, gij hebt geen gevaar te vreezen."

— Dat geloof ik wel, moeder, maar...."

— Geene bedenkingen meer, mijne dochter; gij gaat donderdag mede."

IV.

Hertog KAREL had reeds langen tijd in vijandschap geleefd met den keizer. Eindelijk sloot hij in December 1497 een bestand met PHILIPS, des keizers zoon, aan wien het bestuur der Nederlanden was overgedragen, waarbij bepaald werd dat men van wederzijde het zwaard tot nader opzeggens toe zou opsteken. Zoodra dit verdrag was aangegaan, werd de krijgsbende van 21000 man, waarmede hertog ALBERT VAN SAXEN hier en ginds rondgezworven, meermalen op Gelderschen grond gestroopt en vestingen veroverd had, ontbonden. Deze partijgangers waren hiermede echter weinig gediend, en dit bragt eenige aanzienlijke heeren op het denkbeeld, om deze bende te bezigen tot werktuig van persoonlijke wraak en bedoelingen. De heer VAN WISCH en eenige anderen namelijk, om eene vermeende verongelijking van wege het Sticht van Utrecht en uithoofde van een ouden wrok tegen Deventer aangezet, wisten de afgedankte krijgers over te halen om zich in den omtrek van De-

venter neder te slaan, nadat zij te voren de Veluwe en andere Geldersche streken hadden afgestroopt. De inwoners dier stad niet sterk genoeg zijnde om die ongenoode gasten te verdrijven, wendden zich tot den Utrechtschen bisschop Frederik van Baden, die dan ook dadelijk bereid was zijne onderdanen te hulp te komen, terwijl hij daartoe ook den bijstand zijner vrienden inriep en daaronder vooral den hertog van Gelder. Karel, hoewel weinig genegenheid voor den bisschop gevoelende, was des te meer gebeten op de bende van Albert van Saxen, die zijn gebied zoo menig nadeel had toegebragt, en sloot zich dadelijk met eene krijgsbende bij den bisschop aan. Hem werd het opperbevel opgedragen, en moedig als altijd, was hij gereed met den bisschop den vijand aan te tasten. Daar het echter op eenen strijd tegen de woeste, in den oorlog geharde bende aankwam, toonde zich het bisschoppelijk voetvolk ongenegen zich daaraan te wagen, en bezigde nietsbeduidende uitvlugten om de ongehoorzaamheid aan de bevelen der hoplieden te regtvaardigen. Hierdoor werd de bisschop in geene geringe verlegenheid gebragt. Doch de onstuimige en vermetele hertog van Gelder, hierdoor te meer geprikkeld, ried den kerkvorst met de ruiterij alleen moedig den aanval te wagen. Hij zelf gaf het voorbeeld, Aan het hoofd zijner dapperen, die hij met vurige woorden bezielde, viel hij onverschrokken op de breede vijandelijke gelederen aan, en het gelukte hem de slagorde te breken, waarop eene groote verwarring, slagting en eene wilde vlugt van den vijand volgde, waarvan een deel tot onder de muren van Cleve werd vervolgd en grootendeels vernield of gevangen. Een Geldersch bevelhebber, Belle genaamd, bragt met 60 ruiters 150 gevangen voetknechten mede. De Deventerschen lieten meer dan 100 gevangenen die zij gemaakt hadden, op het rad ombrengen.

Karel van Egmond was, zoowel uithoofde van het gesloten verdrag met den aartshertog als om de behaalde overwinning, zeer tevreden. Hij wilde dat deze gebeurtenissen aan zijn hof vrolijk en feestelijk zouden gevierd worden, en liet daartoe al zijne edelen en vele aanzienlijke inwoners der stad Arnhem, waar hij destijds zijn verblijf hield, te feest noodigen en daaronder, zooals wij reeds zagen, behoorde ook veit en zijne familie.

Gudula zag met opgewonden blijdschap, haar echtgenoot met tevredenheid, en Egbertha met onrustige vreeze den feestdag te gemoet. Het was echter niet de kinderachtige vrees voor iets dat zij niet kende, welke haar vervulde, maar de vrees voor ligtzinnigheid, onopregtheid en verleiding waartegen zij, als de gevaren van de gezelschappen der groote wereld, door hare tante was gewaarschuwd. Daar het nu echter vast stond dat zij gaan zou, moest zij aan hare kleeding denken en deze veroorzaakte haar nieuwe bezwaren.

Daags voor het feest bragt eene kleedermaakster uit de stad, Egbertha een prachtig kleed, — zoo als slechts door de aanzienlijkste vrouwen werd gedragen, — dat hare moeder in het geheim voor haar besteld had. Egbertha toonde zich hierover dankbaar, maar verzocht er van verschoond te mogen zijn om het kleed op het feest te dragen.

— Maar mejonkvrouw," zeide de kleedermaakster vleijend, „alle aanzienlijke vrouwen dragen zulke kleeden."

— Ik geloof dit wel," zeide Egbertha, „maar ik ben geene edele jonkvrouw; slechts de dochter van een goed burger: ik wil dezenen die boven mij zijn, niet navolgen; zulke hoovaardijen min ik niet.

— Ik verzeker u, Egbertha," sprak Gudula, „dat het u bevallig en schoon kleeden zal.

— Gij zult mij toch niet *dwingen* mijne moeder?" vroeg Egbertha met zulk eene vleijende stem, dat Gudula dadelijk antwoordde:

— U dwingen? Gij hebt vrijheid u te kleeden zooals gij wilt; maar ik zeg dat uw al te eenvoudig gewaad bij zulk eene gelegenheid, — denk eens, wij gaan naar het hof van den hertog — schimp en bespotting zal vinden."

Egbertha was op den dag van het feest eenvoudig en bescheiden gekleed. Haar groen fluweelen jakje met eenige diamanten op de borst, en geborduurde zwart zijden rok, haar eenvoudig maar natuurlijk kapsel, hare blonde hairen en helderblaauwe oogen, fijn, regelmatig gelaat, de zedigheid in hare houding en hare achttien jaren — dat alles gaf haar een sieraad, eene bekoorlijkheid, die grootere waarde bezat dan alle onnatuurlijke hulpmiddelen, of kunst geven konden. Zij begaf zich, toen zij gereed was, naar het vertrek waar hare ouders en haar broeder zich bevonden, en weldra verscheen de wagen die haar naar den hertog zou voeren.

(*Wordt vervolgd.*)

De Resident van *Soerabaya* maakt bekend, dat op Vrijdag den 16den November e. k. bij 's lands pakhuizen te *Soerabaya*, in het openbaar zullen worden verkocht: 400,000. Amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld, waarvan een monster bij de vermelde pakhuizen ter bezigtiging.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van den 10 October 1860 No. 81.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
den 18*den October* 1860 **O. VAN REES.**
(1657)

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT
van den 13den October 1860, no. 82.

Civiel Departement.

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de eerste kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen J. A. H. Buddingh.

Eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de ambtenaar ter beschikking van den resident van Palembang, Th. Altheer.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking van acten van toelating tot de uitoefening van den genees-, heel- en verloskundige practijk in de adsistent residentie Buitenzorg, aan den genees, heel- en verloskundige aldaar Th. Keizer, en in de afdeeling Bondowosso (residentie Bezoekie), aan Th. P. Veltman.

Schutterijen, enz.

ER IN BERUST:

Dat door den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden

IS VERLEEND:

Een eervol ontslag aan den kapitein, commandant der schutterij te Macasser, A. van Kerkwijk.

Militair Departement

ONTSLAGEN:

Op hun verzoek, eervol, als adjoint bij den generalen staf en adjudant bij het garnizoens-bataillon van Banka, respectivelijk de eerste luitenants der infanterie P. van der Weijde en J. B. de Graaf.

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van adjudant bij den militairen commandant der Westerafdeeling van Borneo, de eerste luitenant der infanterie A. Luijmes.

GESTELD:

Op nonactiviteit, de officier van gezondheid der derde klasse Th. H. Macgillavry.

BENOEMD:

Tot adjoint bij den generalen staf, de eerste luitenant der infanterie R. N. Bär; met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd à la suite.

Tot adjudant bij het garnizoensbataillon van Banka, de eerste luitenant C. Schäfer, van het bataillon.

Tot adjudant bij het garnizoensbataillon der Moluksche eilanden, de tweede luitenant G. de Bont, van het corps.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Tot tweede luitenant-kwartiermeester, de fourier S. H. Kuijpenga en de sergeant J. Valk, beiden van het wapen der infanterie.

Tot tweeden luitenant der infanterie, bij de garnizoens-compagnie van Benkoelen, de adjudant-onderofficier K. Schuitemaker, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java.

OVERGEPLAATST:

Op zijn verzoek, als eerste luitenant-kwartiermeester, de tijdelijk bij de militaire administratie gedetacheerde eerste luitenant der infanterie M. D. Wijnmalen.

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 18den October 1860.

TELEGRAM.

Gisteren namiddag zijn de Europesche mailpakketten te Batavia aangekomen.

De zittingen der staten generaal zijn gesloten. De demonstratien van broederlijke gezindheid tusschen Nederland en Belgie verminderen niet, en zal Prins Hendrik waarschijnlijk een bezoek brengen aan het Belgische hof, terwijl de September feesten, ons ten gevalle, zullen worden veranderd. Desniettemin wordt het denkbeeld om coalitien te vormen algemeen afgekeurd, en Napoleon bezoekt zijne zuidelijke provincien onder het houden van talloze vredelievende aanspraken. Garibaldi daarentegen gaat voort met de reeks zijner overwinningen in Calabrie voortdurend te verlengen, en zal Napels zich tot het uiterste verdedigen. Men vreest dat uit dit alles groote staatkundige verwikkelingen zullen voortkomen, terwijl Oostenrijk zijne laatste fondsen gebruikt om oorlogzuchtige toebereidselen te maken, waarvan het gevolg is dat de Oostenrijksche fondsen al meer en meer dalen.

Handel weifelend.
KOFFIJ geanimeerd 40 cents.
SUIKER stijgend.
THEE stil.
TABAK flaauw.
HUIDEN gevraagd.
INDIGO onveranderd.
ARAK gezocht.
ROTTING gunstiger.

BATAVIA.— Met genoegen kunnen wij melden dat het Gymnasium Willem III beter vooruitgaat dan de ongelukkige omstandigheden der opening op 15 September deden verwachten. Dien dag zijn slechts 14 internes opgenomen, maar op den laatsten dier maand waren er reeds 60 internes en 4 externes.

Voorloopig is er plaats voor 70 internes. Tegen 't einde van November zal waarschijnlijk door Z. Exc. den gouverneur-generaal de eerste steen gelegd worden voor het hoofdgebouw, dat voor 120 internes schoolen slaapzalen zal bevatten.

Zoo er nog iets aan deze inrigting ontbreken mogt, brengt de billijkheid mede te erkennen dat voor de curatoren niets gemakkelijker geweest ware dan uit te stellen; en wij kunnen het niet laken dat zij zich, liever dan aan die verderfelijke zucht tot uitstel toe te geven, eenige kritiek getroost hebben wat de huisvesting der kinderen betreft, zoo deze slechts voor gezonheid en zindelijkheid voldoende waarborgen oplevere.

Iederen dag worden nog 4 docenten uit Nederland te gemoet gezien. De reeds aanwezige docenten arbeiden met ijver; de jongens maken het goed en hebben het goed.

Wij slaan bij voortduring het Gymnasium met warme belangstelling gade, en zullen de vrijheid nemen wat daarbij naar onze overtuiging te prijzen of te berispen valt onpartijdig mede te deelen. De contrôle der publiciteit zal voorzeker aan heeren curatoren en docenten zelve meer aangenaam dan lastig zijn. Vooral, omdat wij onze kritiek niet zullen vergeten dat het niet begaan van fouten moeijelijker is dan het aanwijzen daarvan.

— De *Niagara* heeft ll. Woensdag namiddag deze reede verlaten om de reis naar Japan te vervolgen. Eenige japanners zijn nog ééns aan den wal geweest, doch denzelfden dag weder naar boord gegaan. Het was hun verboden aan land te overnachten.

Terwijl de beleefdheid der amerikaansche officieren jegens hen die het schip bezochten zeer wordt geprezen, was men minder tevreden over de kinderachtige ijverzucht waarmede de bezoekers verhinderd werden om met de japansche gezanten in gesprek of aanraking te komen. Het heeft indedaad den schijn alsof Amerika thans voor zich het monopolie wilde verwerven dat het vroeger aan Nederland misgunde.

— Zijne excellentie de Luitenant-generaal heeft de volgende dagorder aan het leger bekend gemaakt:

Hoofdkwartier Batavia, den 5den October 1860.

„Bij het lezen van de vele goed bewerkte corpsgeschiedenissen, die het militair departement opvolgend zijn aangeboden, wordt men, te midden van het vele goede, dat men daarin vindt, weemoedig getroffen door een tal van daarin vermelde verwoestingen, die eene schaduw werpen op zoo menige schoone bladzijde.

Men zoekt vergeefs naar den oorsprong van die heilloze gewoonte, die zoo vele overwinningen en nederlagen doet gepaard gaan met de vernieling van het weinige wat het volk bezit. Van waar, vraagt men zich, heeft het leger, dat naar beschaafde en christelijke beginselen bestuurd wordt, het regt geput, zoo strijdig toch met het oorlogsregt van beschaafde volken, om het private eigendom te vernielen en schuldelooze vrouwen en kinderen of magtelooze grijsaards bloot te stellen om door gebrek om te komen?

Een werktuig van wraak of bestraffing kan niet zijn, — want de taak van het leger is niet om te kastijden noch om te kwellen, maar om te strijden, te overwinnen en de gevolgen van den oorlog zoo min mogelijk te maken. Een ander beginsel onteert den staat, onder wiens vlag de oorlog wordt gevoerd.

Het kan ook niet zijn een middel, om de overwinning gemakkelijker te maken of de gestoorde rust spoediger te herstellen, — want in stede van verzoening verwekt de verwoesting slechts verbittering, verstrekt zij het verzet en vergroot zij den dorst naar wraak. Hoe zou men ook kunnen meenen, dat een onkundig, onbeschaafd en meestal misleid volk, wanneer al wat het bezit, ook zijne voedingsmiddelen, baldadig verwoest zijn, eérder genegen zoude zijn, om de wapenen neder te leggen en den overwinnaar te gehoorzamen, dan zoo lang de kans nog bestaat door onderwerping weder in het bezit van have en goed terug te komen?

Evenmin kan zulks geregtvaardigd worden door de allerwege gehuldigde beginselen van het volkenregt. Toen twee eeuwen geleden (1674) de Palts door het fransche leger verwoest werd, liet gansch Europa eenen kreet van verontwaardiging hooren over deze afschuwelijke daad. Zoude dan het Nederlandsch-Indische leger twee eeuwen later mogen doen, wat in eenen minder beschaafden tijd reeds is veroordeeld?

Niets kan inderdaad die verwoestingen regtvaardigen en wanneer men ze niet te min ziet plaats grijpen, dan moet men ze wel houden voor het gevolg van verouderde overleveringen, die bereids lang hadden moeten verlaten worden, of van valsche beschouwingen.

Wanneer in Indie oorlog gevoerd wordt, is het altijd voor eene van deze beide oogmerken, te weten onder misleide en oproerige onderdanen de rust te herstellen; — of, om de regenten van onbeschaafde volkstammen, die nog het zelfbestuur hebben behouden, in het belang der beschaving, mildere beginselen van bestuur en van internationale betrekkingen op te leggen. Voor beide deze gevallen past een beschaafde en milde oorlog beter en zal deze ook betere werking hebben en heilzamer indrukken nalaten, dan brandstichting en verwoesting. Reeds zijn de gevolgen van de oorlogen op zich-zelve zoo verderfelijk voor de welvaart van het volk, dat het niet noodig is die opzettelijk te vermeerderen, om beter de kastijdende hand te doen gevoelen.

Daarom is het wenschelijk, om het tot dusverre gevolgde voor goed te verlaten en de beginselen der beschaafde volkeren aan te nemen.

Daarom ook is het wenschelijk dat de officieren, door het beoefenen van het volkenregt, zich bekend maken met hetgeen als oorlogsregt voor geoorloofd en ongeoorloofd wordt gehouden en zich overtuigen van de onbetamelijkheid en onbevoegdheid van het aanrigten van opzettelijke verwoestingen.

Aldus zullen zij, wanneer het uur der toepassing zal gekomen zijn, met overtuiging en kennis van zaken te beter bij hunne onderhoorigen de edeler gevoelens, die toch bij allen dapperen aanwezig zijn, kunnen opwekken, om de minder edele te onderdrukken en den oorlog niet tot een hardvochtig handwerk te maken.

De Luitenant-Generaal,
Adjudant des konings in buitengewone dienst,
Kommandant van het Oost-Indisch Leger,
VAN SWIETEN,
(*B. H.*)

— KADOE. — Op den 25sten September ll. heeft tusschen 5 en 6 ure des namiddags op de hoofdplaats van het regentschap Temanggong eene zware orkaan gewoed, uit het zuidwesten over gaande naar het westen. Regen, wind, bliksem en donder heerschten om strijd. De wind wierp zeven inlandsche woningen en eenige boomen omver, waarbij een man gekwetst werd. Van de bazaar-loods is een honderdtal dakpannen door den wind weggerukt. Gedurende eenige minuten, viel er hagel ter grootte van een duiveneі, op andere plaatsen ter grootte van een gulden.

Eene kolossale windhoos kwam dreigend op Temanggong af, doch keerde gelukkig en brak met eenen geweldigen slag uit elkander in de nabijheid van de dessa Moengsen, zonder noemenswaardige schade aan te rigten.

Behalve de bovengenoemde verwonding en schade, is er geen onheil te betreuren.

MENADO (Augustus). Minahassa. — Onder de, in de mahomedaansche kampong ter hoofdplaats, gevestigde vreemde oosterlingen, openbaarden zich wederom eenige gevallen van pokziekte, waarvan echter slechts één doodelijk afliep.

Ook in de grensnegorij Poigar werden op nieuw eenige personen door die ziekte aangetast, doordien de gemeenschap met Bolang Mongondo, waar zij sterk heerschte, moeijelijk geheel kon worden belet. Behalve de vaccinateur voor de rijkjes op de noordkust, werd nog een doctor djawa naar die streken gezonden, om door eene krachtige invoering der vaccine den loop der ziekte, zooveel mogelijk te keer te gaan. Met hetzelfde doel werd de vaccinateur van Belang naar Kottaboena en de zuider-grensdistricten van het Mongondosche gezonden. Van den 31sten Julij tot den 13den Augustus werden door den genoemden doctor djawa 618 personen gevaccineerd. Overigens liet de gezondheidstoestand in de geheele Minahassa niets te wenschen over.

De weersgesteldheid was in de maand Augustus zeer ongewoon. Er vielen bijna aanhoudend vele regens, vergezeld van hevige winden, even als of men in volle westmousson verkeerde. De rivieren waren zeer gezwollen en op enkele plaatsen was, door den hoogen waterstand en fellen stroom, schade aan de bruggen veroorzaakt. Bij herhaling werden ligte schokken van aardbeving waargenomen; doch de tijdstippen van waarneming liepen op verschillende plaatsen der

Minahassa zeer uit een. Deze weersgesteldheid werkte ongunstig op den landbouw terug. Alleen voor het jong miloegewas waren die regens gunstig — doch voor de koffijcultuur, namelijk voor de inzameling, de drooging en de bereiding, voor het branden van nieuwe tuinen, voor den aanplant van rijst, en voor het oogsten van dat gewas, in die streken, waar het gemeenlijk laat tot rijpheid komt, waren zij allernadeeligst. Hieraan alleen was het dan ook toe te schrijven, dat er in de maand Augustus niet meer dan $1829\frac{14}{25}$ picols koffij in de binnenlandsche koffijpakhuizen zijn afgeleverd, en er slechts 2866 picols naar de strandhuizen zijn vervoerd.

De kusten der Minahassa bleven in deze maand van de bezoeken van zeeroovers verschoond, en ook van andere gedeelten dezer residentie werd van hun aanwezen geen berigt ontvangen. Z. M. stoomschip *Etna* bekruiste de wateren tusschen Tifore, Majo en Noord-Celebes; zoomede de vaarwaters rondom Bangka, Talisso en Biaro. Ten einde den commanderenden officier in zijne nasporingen behulpzaam te zijn, werden buiten de beide ter hoofdplaats Menado gestationneerde kruisbooten, ook nog twee gouvernements kruislorche's ter zijner beschikking gesteld.

Van de afdeeling Gorontalo, van de rijkjes op de noordkust van Celebes en van de Sangir eilanden werden gedurende de maand Augustus geene tijdingen ontvangen.

(*J. C.*)

FRANKRIJK.

— Niettegenstaande de generaal de Goyon hier sedert 8 of 10 dagen is aangekomen, is hij eerst gisteren bij den keizer toegelaten. Men verzekert, dat vooral in dit onderhoud het verschil van gevoelen tusschen Napoleon III en den bevelhebber der fransche troepen te Rome duidelijk is aan het licht gekomen. De eerste wil namelijk, dat de fransche soldaten slechts voor de veiligheid van den persoon des pausen zullen waken, terwijl de laatste hem wil doen dienen tot ondersteuning der operatien van den generaal Lamoricière. Intusschen schijnt de generaal nog niet van zijne betrekking te zijn ontheven, daar hij voortgaat zijne bevelen aan den brigade-generaal de None te geven, die wel tot zijn plaatsvervanger is benoemd, maar die geheel aan den generaal Goyon is ondergeschikt.

— De heer Thouvenel heeft, naar men zegt, dezer dagen aan een bekend staatsman verklaard, dat Napoleon III na den staatsgreep van koning Ferdinand diens val voor onvermijdelijk hield, maar dat de fransche regering alles had aangewend, en nog zou aanwenden om te verhinderen, dat daaruit eene algemeene schok voor Europa ontsta. Reeds nu had de keizer de overtuiging verkregen, dat alles zich tot het zuidelijk gedeelte van Italie zou bepalen, en dat alleen een aanval op Rome eenigen invloed op den loop der zaken in Europa zou kunnen uitoefenen. De heer Thouvenel heeft er bijgevoegd, dat Frankrijk had besloten zich op geenerlei werkdadige wijze in de italiaansche aangelegenheden te mengen.

— De officiele depèches bij de regering ontvangen, hangen voortdurend een bedroevend tafereel op van den stand van zaken in Syrie, zij zijn gedagteekend van 5 dezer en komen volstrekt niet overeen met sommige berigten uit Constantinopel, volgens welke de pogingen der turksche regering, bijgestaan door Fuad-Pacha, tot het gewenschte doel leiden.

SPANJE.

Uit de Madridsche bladen van den 22 Augustus schijnt het dat het kamp hetwelk in de nabijheid dier stad zal worden opgerigt, belangrijker zal zijn dan vroeger werd verondersteld; buiten eene sterke magt kavallerie en artillerie zullen er 15000 à 20000 man infanterie worden gelegerd. Men zegt dat al de ministers, uitgezonderd die van binnenlandsche zaken, de koningin waarschijnlijk zullen vergezellen bij het voorgenomen bezoek naar Catalonie. Hare Majesteit zal te Barcelone aankomen geëscorteerd door acht of tien oorlogschepen, waaronder een linieschip, de *Francisco de Assis* genaamd. Eenige bladen maken de opmerking dat van wege het gouvernement de gewone opgave niet is gedaan der vlottende schuld; die omstandigheid, zegt de *Espano*, heeft aanleiding gegeven tot de vooronderstelling dat, ten gevolge der oorlogskosten en onvoorziene uitgaven, die schuld thans tot het buitengewoon hooge cijfer is gerezen van 1,000,000,000 realen. De hertog van Nemours werd te Segovie verwacht, tot het bezoeken van zijnen zoon, den graaf d'Eu, student in de artillerie-school daar ter plaatse. De Moorsche ambassadeurs zijn met veel belangstelling ontvangen; luide geven zij hunne bewondering te kennen over den heldenmoed der Spaansche natie.

CHINA.

Het doel der expeditie naar het noorden is eindelijk bereikt, en de Taku forten zijn thans in ons bezit. Volgens de laatste berigten bevonden zich Lord Elgin en de baron Gros te Tientsin, en maakten zij zich gereed om binnen kort naar Peking te vertrekken, alwaar het chinesche gouvernement hen volgens belofte, met de meeste eer zou ontvangen. Lord Elgin zal, zoo men zegt, bij die gelegenheid worden geëscorteerd door eene brigade kavallerie, sterk 300 man.

Den 12 Augustus heeft zich de geheele magt, met uitzondering van een Engelsch regiment en eenige Fransche troepen, van Peh-tang in beweging gesteld om een aanval te doen op de kavallerie-kampen, en op de om de stad Sinho gelegen sterkten, welke stad gelegen is omstreeks halfweg tusschen Pentang en Taku.

Des morgens te 11 ure, toen de voorste kolonnes de buitenwerken naderden, kwam eene groote magt Tartaarsche kavallerie op de 2 divisie en op de kavallerie brigade aanrennen, en na weinige minuten had zich de strijd langs de geheele linie uitgebreid. De Tartaren hielden moedig stand en eens deden zij eene poging om eene batterij te overrompelen; zij werden daar echter zoo goed ontvangen dat zij met een verlies van 30 man moesten wijken. De kommandant der batterij werd ernstig gewond en eenige artilleristen sneuvelden.

De groote magt welke de Tartaarsche kavallerie ontwikkelde was wel van eenen aard om vrees in te boezemen, doch toen het vuur langs onze geheele linie was geopend werd de vijandelijke magt spoedig uiteen gedreven.

Kort daarna werd het gevecht naar de regterflank overgebragt; de artillerie der geallieerden stond daar echter in batterij en plaatste zich tegenover de buiten sterkten, welke na een hevig vuur werden genomen. Alstoen zette zich de geheele magt in vereeniging met de artillerie in beweging, en viel het twèede fort aan, hetwelk na eenen geringen tegenstand werd genomen.

De stad Sinho werd alsnu in bezit genomen; de Franschen sloegen hunne tenten op binnen den raijon der buitenwerken; de Engelschen trokken echter de stad in en betrokken een open plein, alwaar zich 's avonds de divisie Napier en de kavallerie-brigade bij hen voegden.

In den namiddag van den 12 rukte eene Fransche magt naar Tang-Koo, eene versterkte stad gelegen ten noorden van de Peiho, op omstreeks 3 mijlen afstands van de Taku-forten, op welke zij onmiddellijk hun vuur openden. De chinezen lieten dit niet onbeantwoord; kort daarna trokken de Franschen terug daar zij zagen dat de weg hen niet vergunde om digter bij de sterkte te kunnen naderen, ten einde met effect van hun ligt veldgeschut gebruik te kunnen maken.

Den 13 was bepaald om eenen algemeenen aanval op Tangkoo te beproeven; de geallieerde troepen gingen diensvolgens 's morgens vroeg op marsch, langs eenen weg aan de noordzijde van de Peiho; zij werden echter door een levendig vuur begroet, uit twee aan de zuidzijde der rivier gelegene forten, voor de eene van welke eenige jonken ten anker lagen. Deze batterijen werden spoedig tot zwijgen gebragt door de koninklijke artillerie; te 9 ure was de geheele artilleriemagt der geallieërden in linie opgesteld en werd een aanvang gemaakt met het bombardement op de versterkingen van Tang-koo, welke ook van hunne zijde eenige tijd een levendig vuur hielden geopend. De in den strijd gewikkelde troepen hadden weinig van het vuur der chinezen te lijden; meer was dit het geval in de achterhoede, en vooral onder den geneeskundigen staf enz. onder anderen stonden twee doctors op niet meer dan twee voeten afstands van elkander, bezig met het verbinden van eenige gewonde soldaten, toen een kogel tusschen hen heen snorde.

Omstreeks 11 ure staakten de Chinezen hun vuur en werden de wallen stormenderhand beklommen, de forten ingenomen, en het garnizoen verdreven. Omstreeks dien tijd opende eene der batterijen, aan de zuidzijde der rivier gelegen en hetwelk, zoo men vooronderstelt, des morgens geen deel aan het gevecht had genomen, zijn vuur op het veldhospitaal; verscheidene kogels vielen op eenige voeten afstands van de tent waarin een artillerist lag, wien een oogenblik te voren het been was geamputeerd. De dirigerend officier van gezondheid liet door eenen wel gelukten maatregel de hospitaal tenten onmiddelijk opnemen en achteruit brengen, waarna de batterij zijn vuur spoedig staakte. Een oogenblik voor dat geval plaats had, waren eenige matrozen met eene kleine boot de Peiho overgestoken, en was het hun gelukt om de kanonnen in de gemaskeerde batterij, waarvoor de jonken hadden gelegen, te vernagelen.

De 2 divisie benevens twee batterijen artillerie bleven thans te Tang-koo en de eerste divisie keerde naar het kamp van Sinho terug.

Den 17 trok een kleine Fransche troep de Peiho over en nestelden de soldaten zich in een aan de zuidzijde der rivier gelegen dorp, een weinig boven Sinho. Den volgende dag gingen zij op verkenning uit in het land, doch werden zij teruggedreven door eene groote Tartaarsche magt. Onmiddelijk werd versterking overgezonden, waarna de Tartaarsche kavallerie uit de positie werd gedreven welke zij had ingenomen, en welke beschut werd door eenige kleine stukken geschut. Dien zelfden middag werd door een paar Armstrong-kanonnen eene batterij het zwijgen opgelegd, welke de werklieden verontrustte die bezig waren om eene brug op te slaan over de Peiho. De Armstrong-kanonnen wierpen eenige wel gerigtte kogels over het parapet van de batterij, op omstreeks 2000 yards afstand; de Chinezen beantwoordden dit kompliment door in eene zeer goede lijn, regt over de hoofden der artilleristen heen, te schieten. Met de Armstrong-kanonnen waren niet meer dan twaalf schoten gedaan, toen de Chinezen hun vuur staakten.

Den 20 werd last gegeven tot eenen aanval op de Noorderforten door eene magt, zamengesteld uit 1500 Engelschen en evenveel Franschen, benevens eene sterke artillerie-trein, waarbij eenige 8 duims (Engelsche) mortieren en twee Armstrong batterijen van 6 stukken elk.

Den 20 zetten de troepen zich van Tang-koo in beweging; na een zandig en moeijelijk terrein te zijn doortrokken namen zij eene positie in, op ongeveer een mijl afstands van het Noorder-fort dat het verste van de zee is gelegen. De nacht werd besteed met het opwerpen van batterijen en borstweringen tot dekking der infanterie. 's Nachts kwamen de Engelsche en Fransche gun-booten aan, en stelden deze zich in positie op omstreeks 1400 yards binnen de monding der rivier; alles was dus gereed om met het aanbreken van den dag den aanval te beginnen.

'S Morgens te 5 ure begon het fort op de troepen te vuren; in een oogenblik had de Fransche en Engelsche artillerie eene stelling ingenomen, en opende zij een hevig vuur op het fort; de gunbooten kwamen zoo digtbij als zonder gevaar mogt worden gewaagd, en wierpen kartetsen en granaten binnen het fort. Te 7 ure gelukte het onze artillerie om het groote kruidmagazijn van het fort in brand te schieten, hetwelk met eene verschrikkelijke ontploffing in de lucht vloog. Het garnizoen hield echter goed stand, en bood moedigen wederstand; te 8 ure werd echter door de voor de bestorming aangewezen troepen en door de marine-divisie, een zoo hevig vuur gerigt op het parapet en op de schietgaten, dat het eindelijk mogelijk werd om den voet der wallen te bereiken; de dappere verdedigers werden alstoen met de punt der bajonet uit het fort gedreven, doch niet dan nadat de grond hen duim voor duim was betwist geworden. De Chinesche koelies hielden zich uitmuntend; de belegeringsladders der Franschen plaatsten zij tegen de wallen, en daar er door het gemis van vlotten nog al moeijelijkheid bestond om over de breede grachten te komen welke het fort omringden, begaven de koelies zich te water, ondersteunden de stormladders met hunne schouders, en vormden dus als het ware eene brug waarover de soldaten aan de overzijde konden komen. Het was op deze wijze dat de Franschen en Engelschen regts in het fort kwamen. Het 44 regiment der Engelschen onderscheidde zich aan de linkerzijde en had het meeste van allen te lijden; de Engelschen hadden daar alleen een verlies van 14 dooden en 47 gewondden.

Het totale verlies der Engelschen bedroeg aan dooden en gewonden, 22 officieren en 180 man, dat der Franschen 130 man. Ook van de koelies zijn er een groot aantal gesneuveld.

Den 21, des middags te 3 ure werden de overige Noorder-sterkten overgegeven. Er was voor den tijd van vier uren eenen wapenstilstand gesloten, en alvorens die tijd verstreken was gaf de gouverneur generaal van Pecheli, na eene te Taku met de geallieerden gehoudene conferentie, de Zuidelijke forten en de provincie Pechili onvoorwaardelijk over, onder beding echter dat de vijandelijkheden zouden worden gestaakt.

— Van eene zeer goed onderrigtte zijde vernemen wij dat de geheele Fransche expeditionaire magt met den meesten spoed naar Europa zal terugkeeren, en zelfs het garnizoen te Saigon geene versterking zal ontvangen. Het schijnt dat de zaak een ander aanzien heeft gekregen. Mogelijk heeft het Britsche gouvernement zich verzet tegen het in bezit nemen van eenig grondgebied, en daar onze magt in China driemaal sterker is dan die der Franschen, hebben deze misschien het *ideé chinois* laten varen.

Wanneer Saigon geene versterking ontvangt zal het geheel moeten worden verlaten. Het bovenstaande berigt schijnt niet van grond ontbloot te zijn daar het, zooals wij boven zeiden, uit eene goede bron oorspronkelijk is.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Naam van het Schip.*	*den Gezagvoerder.*	*Grootte van 't schip in Lasten.*	*van waar gekomen.*	*wanneer gezeild.*	*welke plaats aangedaan.*	*werwaarts bestemd.*	*Agenten.*
Oct. 18	Nederl.	Carolina Amelia.	R. de Vos.	85	Samarang.	13 Oct.	geen	Soerabaija.	

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
October. 17	Nederl. Ind.	Kim Tiang Goat.	Tan Hok Tjoan.	Banjermassing.
„ 17	„ „	St. Kraton.	A. van Nijvenheim.	Pasoeroewan.
„ 18	„ „	Mifrejool Moelcok.	Braie.	Sumanap.
„ 10	„ „	Elmashoor Balhaër.	Said Moht. bin Segaf.	Balie.
„ 18	„ „	Ardjoeno.	Saridjo.	„

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Electra.	Wegman.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
„	Delftshaven.	Schaap.	In reparatie.	G. Kopersmit & Co.
„	Helmers,	A. Ressen.	Onbepaald.	E. Ten Brinck & Co.
„	Zeemeeuw.	H. L. A. Kaijse.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Patriach Samhirie	G. G. Lion.	Amsterdam,	„ „ „ „ „
„	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
„	Amazone.	Abbink.	Onbepaald	„ „ „
„	Hebe.	Kiehl.	Nederland	„ „ „
„	Fearnot.	Fabritius.	Onbepaald.	B. J. van Eck & CO.
„	van Oldenbarneveld.	L. Torleij.	Nederland,	„ „ „ „ „ „
Hamburg.	Dorothea.	Gantschouw.	In Reparatie.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Engelsche	Annie Archibald.	John Turneij.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederland.	Vo rwaarts.	Kerkstra.	Nederland.	„ „ „ „ „ „
Nederlandsche	Stoomschip Prins van Oranje.	Coldenhoff.	Batavia.	Major Matzen & Co.
Engelsche.	Marika.	Larsen.	Engeland	Hill Brockman & Co.
Nederlandsche.	Maria Elisa.	Maander Putte.	Nederland.	P. Kervel & Co.
Nederl. Ind.	Oosterling Ingsoen.	Tan Tik Hok.	Singapore.	„ „ „ „
„	Kortenaar.	Glasener.	„	Mc Lennan & Co.
„	Dt. Visser,	W. van der Linden,	Nederland,	Anemaet & Co.

Marktprijzen.

SUIKER ƒ 16.—
RIJST (CARGA) ƒ 130 @ ƒ 140.—
Id. (WITTE) ƒ 160 @ ƒ 175.—
ARAK ƒ 45.—
ROTTING ƒ 7 @ ƒ 8.—
WISSELKOERS 101 %

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 21sten October 1860.
's Morgens te half negen ure.

Bediening van het H. AVONDMAAL.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 21sten October 1860.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te $8\frac{1}{2}$ ure.
Het Lof 's avonds te $6\frac{1}{2}$ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoo lang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.